

indkommet til Ministeriet meget udførlige Oplysninger om disse Folks Levevis osv. Naar det ærede Medlem mente, at det var et Vidnesbyrd om, at Statshusmændene sade særlig daarligt ved det, at han havde hørt en Herredsfuldmægtig eller hvem det var udtale ved en Auktion, at Statshusmænd eventuelt kunde faa Kredit, tager det ærede Medlem ganske fejl. Dette Forhold kommer naturligvis af, at Statshusmændene have en særlig begunstiget Stilling, som det ærede Medlem selv har været med til at give dem. Jeg har i alt Fald aldrig hørt ham gøre Indsigelse imod Lovene af 1899 og 1904. Det hedder i § 15 i Loven af 22. April 1904: „Ej heller kan der i de nævnte Ejendele gøres Udlæg, Arrest eller Beslag for af Ejeren eller af nogen paa hans Vegne paadragen personlig Gæld, uden efter forud fra Landbrugsministeren indhentet Samtykke“. Det er alene dette, der gør, at man fra visse Sider har vist en vis Forsigtighed overfor Statshusmænd.

Det ærede Medlem fra Aarhus Amts 3die Valgkreds hævdede saa stærkt, at Fæste var den bedste Form. Det ærede Medlem fremhævede, at der fra Assistent Waage i Ministeriet var fremkommet Forslag, som han mente var værd at tage under Overvejelse, og som særlig gik i den Retning, han ønskede. Det ærede Medlem mente, at dette Forslag skulde ligge til Grund for det, som nu her skulde vedtages, men skønt det ærede Medlem i Gaar sagde: „Vi maa se at faa dette Lovforslag formet saaledes, at det bliver en Fortsættelse af Landarbejderloven om Lodder til Husmænd, saa at denne Lov kan komme til at hjælpe der, hvor Landarbejderloven har vist sig ganske utilstrækkelig“ — saa gaar jeg ud fra, at det, denne Lov vil, er at gavne de Landarbejdere, som ikke have de fornødne Midler til at kunne opnaa den Fordel, Landarbejderloven byder; man skal dybere ned endnu, for at faa dem med. Jeg antager, det er det, det ærede Medlem mener. Men saa er det mærkeligt, at han henviser til dette Forslag som Grundlag, thi dette Forslag kan være et udmærket Forslag, men det gaar dog en noget anden Vej; jeg maa maaske citere noget af det, som viser Tendensen: „Det her fremsatte Forslag om offentligt Fæste kan ikke som Lovene af 24. Marts 1899 og 22. April 1904 tage Sigte paa de mindst bemidlede. For at kunne overtage et Fæstehus af en saadan Størrelse, at Husmanden kan leve alene af sit Arbejde paa sit eget Brug, maa han være i Besiddelse

af en Kapital paa 1,200 à 2,000 Kr.“ Det er det, der ligger til Grund for det Forslag, der her foreligger. Jeg skal ikke sige noget derom, thi det kan være udmærket, det kan være udmærket at faa Ejendomme, der ere større, men det gaar ikke den Vej, det ærede Medlem særlig tænkte paa. Det Forslag, vi her beskæftige os med, gaar samme Vej. Det søger at skaffe noget større Ejendomme end dem, der kunne oprettes i Henhold til Husmandsloven, og jeg tror, at vi med fuld Tillid og Fortrøstning kunne overlade denne Sag til de Mænd omkring i Landet, som virkelig have Interesse for dette Spørgsmaal, og dem findes der sikkert ikke saa faa af. De komme til at danne de ledende Kræfter i de Foreninger, der skulle oprettes, det er der ingen Tvivl om, og de komme ogsaa til at nyde de Begunstigelser, Loven byder.

Finansministeren (*Vilhelm Lassen*):

De to ærede Medlemmer for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) og Sorø Amts 2den Valgkreds (Poul Christensen) have jo stadig Glæde af mit gamle Skrift og mene, at det er mig ubehageligt at blive mindet derom. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds sagde, at jeg var bange for mit eget gamle Standpunkt, og at det var foruroligende for mig at møde det igen. Jeg kan berolige det ærede Medlem, jeg er aldeles ikke bange for det, og jeg er endogsaa glad ved at have skrevet dette Skrift, det foruroliger mig ikke at blive mindet om det, og jeg forsikrer det ærede Medlem, jeg sover ganske roligt om Nætterne i denne Tid, selv om ærede Medlemmer ere mødte med Citater deraf. Den Hensigt, hvori jeg skrev dette Skrift, var nemlig den, at jeg vilde gøre mit til paa bedste og rimeligste Vilkaar at skaffe Landarbejderen og Husmændene Jord, men jeg var ikke doktrinær, heller ikke den Gang. Det ærede Medlem har talt, som om jeg havde polemiseret imod Selveje, saaledes, at jeg har udtalt en Fordømmelsesdom over det. Hvis det ærede Medlem har læst Skriftet til Ende, vil han have set, at jeg der hævder, at hvis Fæsteren ønsker at gaa over til at blive Selvejer, skal han have Lov til at købe Jorden. Mere doktrinær eller fanatisk var jeg heller ikke den Gang, Hovedsagen var, at jeg vilde finde den Vej, ad hvilken man lettest og bedst kunde skaffe Landarbejderne Jord. Efter at jeg saa har erfaret, at der mellem Landarbejdere og Husmænd ikke er Stemning for at gaa den Vej, fordi man betragter sig som Be-